

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
 שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת מקץ הנוכה

תורת

דרכם של לוי והחשמונאים והשקפתם

בראשית פרשת וישב פרק לו (יט) ויאמרו איש אליהו הנה בעל החלמות הלזה בא: (כ) ועתה לכו ונהגוהו ונשלקוהו באחד הברות ואמרנו חיה רעה אכלתהו ונראה מהיהיו חלמתי: (כא) וישמע ראובן ויצלהו מידם ויאמר לא נפנו נפש: (כד) ויקחהו וישלכו אתו הברה והבור רק אין בו מים: (כו) ויאמר יהודה אליהו מהיצע פי נהרג אתהינו וכסינו את דמו: (כח) ויעברו אנשים מדינים סחרים וימשכו ויעלו אתיוסף מן הבור וימכרו אתיוסף לישמעאלים בעשרים כסף וביאו אתיוסף מצרימה: בראשית פרשת מקץ פרק מב (כא) ויאמרו איש אליהו אבל אשמים אנחנו עלאחינו אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו עליכן באה אלינו הצרה הזאת: (כב) ויען ראובן אתם לאמר הלא אמרתי אליכם לאמר אליתחטאו בילד ולא שמעתם וגם דמו הנה נדרש: (כז) ויפתח האחד אתשקו לתת מספוא לחמרו במלון וירא אתכספו והנה הוא בפי אמתחתו: (כח) ויאמר אליהו הושב כספי וגם הנה באמתחתי ויצא לבם ויחרדו איש אל אחיו לאמר מהזאת עשה אלהים לנו:

שאלות:

א יש לדקדק בלשון הפסוק מדוע כתוב ויאמרו איש אל אחיו ולא ויאמרו אבל אשמים וכו' שהדבר נראה מיותר? **ב** ועוד יש לדקדק למה כתוב על כן באה אלינו הצרה וכו' תיבת אלינו מיותרת מספיק לכתוב על כן באה הצרה מאחר ודיברו איש עם אחיו אבל אשמים אנחנו מובן מאילו שעליהם באה הצרה? **ג** יש להתבונן מדוע בפעם הראשונה אמרו רק אבל אשמים אנחנו ואל יצא ליבם ולא חרדו רק עשו חשבון הנפש, ואילו בפעם השניה ויצא ליבם ויחרדו? **ד** זאת ועוד מדוע חרדו שמצאו כסף הרי עשה להם הקב"ה נס והרויחו מפעל הפיס והיו צריכים לשמוח?

תפיסת העולם:

כאשר נתבונן במארעות חי האדם המחשבה הראשונה שעולה בראשו לחפש הסבר הגיוני בדרכי הטבע מדוע קרה לו אותו מקרה כגון בעיה בבריאות כואב הראש או הבטן או הגרון וכדומה תמיד מנסה לחשוב אולי בגלל אוכל מקולקל אולי מחוסר שינה ואולי נדבק בוירוס, ואם בעיה בפרנסה והעסקים כמובן שיש לו הסבר הגיוני מדוע פרנסתו דחוקה מפני שאין לו מקצוע טוב או מפני שעשה טעות בעסקו או מפני הרמאים שסידרו אותו וגנבו ממנו וכדומה, ואם לא עלינו היית תאונת דרכם ברור שיש לזה הסבר שהוא נרדם או התעסק בפלפון או שהשני נהג בפראות וכדומה, וכך כל מה שמתחולל עם האדם בביתו ומשפחתו ובסביבתו המחשבה הראשונה להסביר את מה שקורה בדרכי הטבע ולכן מנסה להתמודד עם הדבר בהתאם לכך, אולם תורתנו הקדושה מלמדת אותנו שצריך לחשוב אחרת ולדעת שאחרי הכל מסתתר הקב"ה שהוא מנהיג את העולם ועלינו לזכך ולטהר את מחשבותנו להתבונן מה רצון השם יתברך מאיתנו מבלי להתייחס לדרכי הטבע, ודבר זה זוכה האדם כאשר עובד השם בטהרה ובקדושה זוכה לחשוב נכון ולהסיק את המסקנות הנכונות כאשר נלמד מפרשתנו וימי החנוכה.

ההבדל בהנהגת האחים שמעון ולוי:

ובטרם נכתוב כבר כתבנו בפרשה הקודמת שכל דברנו כלפי השבטים אינם אלא בכדי לקרב הדברים למושגינו כי דרגת השבטים שגבה מביתנו ואין לנו כלל מושג בגדולתם, ובוה נבאר כאשר נתבונן בפסוקים ובמדרשי חז"ל עולה ומתברר שבעצם המכירה של יוסף עיקר הדומיננטיים היו שמעון ולוי היות וארבעת האחים הגדולים היו ראובן שמעון ולוי ויהודה ומתבאר בפסוקים שראובן התנגד למכירתו מתחילת הדרך ועד הסוף, כמו כן יהודה הוא שעצר אותם מלהורגו והציע לאחיו הגדולים פשרה למוכרו, ולפי מדרשי חז"ל מתבאר מתחילה שכתוב ויאמרו איש אל אחיו הנה בעל החלומות מדובר על שמעון ולוי כך שכל ההמשך ויקחוהו וישליכו אותו לבור היו שמעון ולוי, וגם לאחר מכן שבאו המידינים וימשכו ויעלו בפשטות היו שמעון ולוי שביצעו את המכירה, ובפרשתנו שוב לאחר שנאסרו ונאסר שמעון ויאמרו איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו מדובר על שמעון ולוי, ולאחר מכן ויפתח האחד את שקו אומרים חז"ל הוא לוי שנשאר אחד בלעדי שמעון שנותר במאסר. כפי שמתבאר ששמעון ולוי התחברו במעשיהם גם במעשה דינה והרגו את כל תושבי שכם עד אשר יעקב אבינו בברכתו את בניו אמר (ה) שמעון ולוי אחים כלי חמס מכרתיכם: (ו) בסדסם אלתבא נפשי בקהלם אלתתך כבדי פי באפס הרוגו איש וברצונם עקרוישור: (ז) ארוי אפס פי עז ועברתם פי קשתה אחקם ביעקב ואפיצם בישראל: זאת אומרת שהברכה שלהם שלא יהיו ביחד מאחר והדבר מסוכן. אולם ההמשך של שמעון ולוי רואים את השינוי בדרכם לצערנו שבת שמעון נשיאו נכשל בעריות למרות שבשכם קינה בעריות, מתברר למפרע שזו לא היית קנאת השם טהורה אלא מעורבת בנגיעות אישיות כמובן לפי דרגתם הנשגבת מבינתנו, לעומת זה שבט לוי ממנו יצא פנחס בן אלעזר קינה את קנאת השם בשבת שמעון שהיה בתחילת הדרך אחיו המיוחד, ומתברר למפרע שקנאת לוי היית קנאת השם טהורה, ודבר זה מתברר לאורך כל הדרך של שבט לוי שלא נשתעבדו במצרים, ומבואר בחז"ל כי תחילת השיעבוד היה בפיתוי בני ישראל בכסף וכולם שוכנעו והלכו לעבוד להרויח כסף ולאחר מכן השתעבדו בהם בחינם, לעומת זה שבט שמעון היחיד אשר לא נמשך אחרי הכסף ולא היו מוכנים לוותר על תורתם ולכן כלל לא נשתעבדו, זאת ועוד בהמשך הדרך בני ישראל נכשלו בחטא העגל חוץ משבט לוי שלא הסכימו והצטרפו לקריאת משה מי השם אלי, ולזאת זכה שבט לוי להיות השבט הנבחר משרתי השם וחיילי הקב"ה כמו שכותב הרמב"ם.

מדרשי חז"ל על מכירת יוסף:

ובטרם נבאר על מכירת יוסף נקדים מאמרי חז"ל **כתוב בפרשת וישב (יט) ויאמרו איש אליהו הנה בעל החלמות הלזה בא: וכתבו חז"ל בפסיקתא זוטרתא (לקח טוב) בראשית פרשת וישב פרק לו סימן יט) ויאמרו איש אל אחיו. אלו שמעון ולוי: וכן כתוב בתרגום יונתן בן עוזיאל. בראשית פרק לו פסוק (יט) ויאמרו שמעון ולוי דהו אחין בעיטתא גבר לאחיו הא מרי חלמא דיקי אתי: ולפי"ז כל המשך הפסוקים אפשר לומר מה שכתוב אחר כך (כח) ויעברו אנשים מדינים סחרים**

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
 שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

וְיִמְשְׁכוּ וַיַּעֲלוּ אֶת־יוֹסֵף מִרְחֵב הַבּוֹר וַיִּמְכְּרוּ אֶת־יוֹסֵף לְיִשְׁמַעֲאֵל בְּעֶשְׂרִים כֶּסֶף וַיָּבִיאוּ אֶת־יוֹסֵף מִצְרָיִמָה: וַיִּמְשְׁכוּ וַיִּמְכְּרוּ מִי הוּא מְבַצְעֵי הַמְכִירָה הֵיוּ שִׁמְעוֹן וְלֹוִי מֵאַחַר וְהוּא הַמֶּשֶׁךְ לְוִיאִמְרוּ. **עוד כתוב בשל טוב (בובר) בראשית פרשת מקץ פרק מב סימן כא** ויאמרו איש אל אחיו. שמעון אומר ללוי. לפיכך נמחל לו מה שאמר תחלה, דכתיב ויאמרו איש אל אחיו הנה בעל החלומות וגו'. ועתה לכו ונהרגהו (בראשית לו יט כ), ועכשיו קורא עצמו כמודה ועוזב ומצדיק עליו את הדין: **עוד כתוב במדרש אגדה בראשית פרשת מקץ פרק מב סימן כז**] ויפתח האחד את שקו. זה לוי שנשאר יחיד: היות שמעון נשאר במאסר נשאר לוי לבדו ונענש יותר מכולם שאצלו הושב כספו בפי אמתחתו ולא למטה כמו אצל שאר השבטים שמצאו את הכסף רק בביתם. מכל מדרשי חז"ל מתברר כי עיקר הדומננטיים במכירת יוסף הם שמעון ולוי.

ההבדל בין שמעון ולוי במכירת יוסף:

אחר הדברים האלה נתבונן במכירת יוסף שאמנם שמעון ולוי הם האחים הדומננטיים במכירתו אולם יש הבדל בניהם כמו שהיה הבדל בהריגת תושבי שכם ששמעון היה אצלו עירוב של נגיעות בקנאות לפי דרגתו, לעומת לוי שהיה קנאת השם באמת, כך במכירת יוסף שמעון פעל בערבוב נגיעות ולזאת הוא נאסר ולא לוי, ואילו לוי פעל מתוך קנאת השם טהורה, והנה לאחר שנקלעו למצב שנכנסו למאסר ואת שמעון הוא משאיר, שוב שמעון ולוי התעוררו לעשות חשבון הנפש על מכירת יוסף ודיברו בניהם אולם החשבון הנפש הראשון יש שני צדדים לחשוב האם עצם המכירה היית טעות מוחלטת או שהם נתבעים רק על צערו של יוסף והם החליטו שאמנם הם צודקים בדרכם ופסק הדין על יוסף אמת יציב ונכון וקיים אך יש עלינו תביעה על שלא גילנו רחמים בהתחננו אלינו שהיינו צריכים להתייחס לצער הגדול הזה ולזאת אנחנו אשמים שהקב"ה מצער אותנו כך שהצער הזה הוא תשלום עבור הצער של יוסף, ולזאת הדגיש הפסוק אלינו בגלל ששמעון ולוי היו עיקר המכירה, כמו שמצינו אצל יעקב אבינו כיצד נתבע על הצער שגרם לאביו למרות שהיה ציווי רבקה, כך שלמרות שעשו חשבון הנפש עדיין לא התחרטו על עצם מעשה המכירה, אולם בחשבון הנפש השני כאשר לוי מצא כסף בפי אמתחתו, אז עורר לוי את אחיו שטעינו במכירה שהרי מדוע הושב הכסף ומדוע רוצים להתעלל בנו על ידי כסף אלא בכדי להזכיר לנו את מכירת יוסף בעשרים כסף לזאת ויחרדו מאוד היות והבינו שטעו לגמרי בדרכם, ולמרות שבעצם כאשר מצא לוי את הכסף היה מקום לחשוב אדרבא סימן הפוך שהקב"ה אוהב אותם עד שאפילו את הכסף מחזיר להם וזה נס סימן שהם אהובים למעלה וצודקים בדרכם, אולם לוי הוא שעורר אותם היות וקנאתו היית טהורה השכיל להבין שזה המשך למאסר וזה מגלה למפרע שכל הצער שנעשה להם המאסר של כולם והמאסר של שמעון ואחר כך הכסף הכל מקשה אחד המלמד שיש טעות בעצם מעשה המכירה ולכן ויחרדו מאוד בפעם השניה.

דברי חז"ל וברכת משה על החשמונאים:

ובטרם נמשיך על החשמונאים נקדים את הנאמר בפרשת וזאת הברכה פרק לג (א) וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בְּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ: (ח) וּלְלוֹי אָמַר תִּמְיָד וְאוֹרֶיךָ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ אֲשֶׁר נִסִּיתוּ בְּמִסָּה תַרְיַבְהוּ עֲלַיִי מְרִיבָה: (ט) הָאֵמֶר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא רְאִיתִיו וְאֶת־אָחִיו לֹא הִפִּיר וְאֶת־בְּנוֹ בָּנָיו לֹא יָדַע פִּי שְׁמִרוֹ אֶמְרֶיךָ וּבְרִיתֶךָ יִנְצְרוּ: (י) יִזְרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב וְתוֹרֶיךָ לְיִשְׂרָאֵל יִשְׁמְרוּ קְטוֹרֶתָהּ בְּאֶפֶס וְכָלִיל עֲלִימִזְבְּחֶךָ: (יא) בְּרַךְ יְקֹוֹק חִילוֹ וּפְעַל יָדָיו תַרְצָה מְלֶחֶץ מִתְנַיִם קָמְיוֹ וּמִשְׁנָאֵיו מְרִיקִימוֹן: וּפְרִשׁ"י דְּבָרִים פְּרִשְׁתָּ וְזֹאת הַבְּרָכָה פְּרִק לֹג פְּסוּק (יא) מִחֶץ מִתְנַיִם קָמְיוֹ וְכוּ' דָּבָר אַחַר רֵאָה שְׁעֵתִידִין חֲשִׁמוֹנָאֵי וּבְנֵיו לְהַלְחֵם עִם הַיּוֹנִים וְהַתְּפַלֵּל עֲלֵיהֶם לְפִי שֶׁהֵיוּ מוֹעֲטִים י"ב בְּנֵי חֲשִׁמוֹנָאֵי וְאַלְעָזָר כִּנְגַד כַּמָּה רַבְבוֹת, לִכְךָ נֵאמַר בְּרַךְ ה' חִילוֹ וּפְעַל יָדָיו תַרצָה: ואכן הוא מבואר במדרש בראשית רבה (וילנא) פרשת ויחי ב (עמוס ג) כי לא יעשה ה' אלהים דבר וגו', יעקב זיווג שנים כנגד שנים, ומשה זיווג שנים כנגד שנים, יהודה כנגד מלכות בבל, וכו' ביד מי מלכות בבל נופלת ביד דניאל שהוא בא משל יהודה, בנימין כנגד מלכות מדי, וכו' ביד מי מלכות מדי נופלת ביד מרדכי שהוא בא משל בנימין, לוי כנגד מלכות יון, זה שבט שלישי וזה מלכות שלישיה, זה אותיותיו משולשין וזו אותיותיה משולשין, אלו תוקעי קרנים ואלו תוקעי סולפירים, אלו לובשי כובעים ואלו לובשי קיסים, אלו לובשי מכנסים ואלו לובשי פמלליא, אלו מרובים באוכלסין ואלו מועטין באוכלסין, באו מרובים ונפלו ביד מועטין, באיזו זכות מברכתו של משה שאמר (דברים לג) מחץ מתנים קמיו, ביד מי מלכות יון נופלת ביד בני חשמונאי שהם משל לוי, יוסף כנגד מלכות אדום, וכו' ביד מי מלכות נופלת ביד משוח מלחמה שהוא בא משל יוסף, רבי פנחס בשם רבי שמואל בר נחמן מסורת הוא שאין עשו נופל אלא ביד בניה של רחל, הה"ד (ירמיה מט) אם לא יסחבום צעירי הצאן, ולמה הוא קורא אותן צעירי הצאן שהן צעיריהן של שבטים.

יסוד מצות פירסום הנס בטהרה:

ובזה נבוא לביאור יסוד חג החנוכה והקשר לפרשתנו ונקדים לכך כמה שאלות, א} ויש לשאול מדוע רק במצוה זו הצריכו להיות מהדרין מן המהדרין? ב} עוד יש לשאול מדוע לא עשו זכר אלא לנס של פך השמן ולא עשו זכר לניצחון החשמונאים על היוונים? ג} עוד יש לשאול על נוסח על הנסים שתיקנו לומר לשכחם או להשכיחם תורתך ואיך כיצד ואיך אפשר להשכיח תורה מהמוח מאחר ואינו דבר גשמי ושכלו של האדם בשליטתו הבלעדית? ד} עוד יש לשאול שחז"ל תיקנו בנוסח התפילה להודות על ניצחון רשעים ביד צדיקים וטמאים ביד טהורים ולכאורה אינו קשור לניצחון הרשעות והטומאה וכי הוא סיבה לחוזק יותר בגלל הרשעות או הטומאה? ה} ועוד יש לשאול מדוע התייחסו וחייבו את האדם לחשוש לחשד של הטועים מה שלא מצינו לחייב בכל מצוה לדאוג להוכיח שהוא מקיים את המצוה? ו} עוד יש לשאול אם עשו זכר לנס פך השמן שדלק שמנה ימים במקום יום אחד היה מן הראוי עוד יותר לעשות זכר לנס רבי חנינא בן דוסא שהגמרא במסכת תענית דף כה ע"א מספרת שפעם ראה את ביתו בבין השמשות של שבת עצובה ושאל אותה מדוע ואמרה לו שטעתה ושמה חומץ במקום שמן, ואמר לה למה להיות עצובה הרי מי שאמר לשמן לדלוק יאמר לחומץ וידלק, ואכן כך היה ודלק עד מוצאי שבת. וזה נס יותר גדול והיה ראוי לעשות לו זכר?

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
 ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

מהות גלות יוון מלחמה בקדושה והטהרה:

והנראה ליישב כל קושיות הנ"ל בהקדם הידוע והמפורסם כי גלות יוון שונה היית מיתר הגלויות, היות ומלכות יוון הבינה שבכל הגלויות ניסו להילחם ולהשמיד את ישראל אך כולם נכשלו ולבסוף נמחקו ונעלמו מהעולם, לכן מלכות יוון שהיית משכלת לאחר חקירה ודרישה מהו סוד קיומם של העם היהודי אשר כל המלכויות נעלמות ונמחקים מהעולם והם קיימים, בדקו והעמיקו שהסוד נעוץ ותלוי בטהרת וקדושת עם ישראל שבגללו הם שואבים את הכוח והיכולת הישרדות יותר מכל העמים, א. מאחר והקב"ה אמר קדושים תהיו כי קדוש אני. הבינו שכל היכולת להתחבר עם הקב"ה אך ורק בזה שמקדשים עצמן, ב. וכבר אמר הקב"ה לעם ישראל שהתנאי להשראת השכינה בישראל כמ"ש דברים בפרשת כי תצא פרק כג (טו) פִּי יִקְוֶה אֶלְהֵיךָ מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מִחֲנֶךָ לְהַצִּילְךָ וּלְתַתּוֹת אִיְיָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה מִחֲנֶיךָ קְדוֹשׁ וְלֹא־יִרְאֶה בְךָ עֲרֹת דָבָר וְשָׁב מֵאֲחֵרֶיךָ: ג. וכאשר יעץ בלעם לבלק שאין דרך לנצח את ישראל רק על ידי שתוריד אותם מקדושתן ובאמת נשלחו בנות מדין להכשילם ובזה באה המגפה על ישראל. ד. זאת ועוד הרי חז"ל תיקנו כל לשון ברכת המצוות אשר קידשנו במצותיו, ללמדנו שכל מעלת התורה והמצוות כאשר הן מתקדשים ומתקרבים לקב"ה, ה. ולכן אמרו חז"ל בירושלמי חגיגה א-ז הלאוי אותי עזבו ותורתי שמרו שאור שבה מחזירן למוטב, ומהו אותו אור שמשפיע על האדם דוקא תורה בקדושה וטהרה אשר משפיעים על האדם לטהרו ולקדשו ולקרבו לבורא עולם, ו. וכמו שאמרו חז"ל במסכת יומא דף עב ע"ב יראת ה' טהורה עומדת לעד, אמר רבי חנינא זה הלומד תורה בטהרה. ז. ומאיידך מבואר שאסור ללמוד תורה ולקיים מצוות במקומות המטונפים, כמ"ש במסכת ברכות (דף כד:) ובפרק כירה (דף מ) ובפרק כל הצלמים (דף מד) אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן בכל מקום מותר להרהר בד"ת חוץ מבית הכסא ובית המרחץ. וכן פסק הרמב"ם הלכות קריאת שמע פרק ג הלכה ז ולא קריאת שמע בלבד אלא כל ענין שהוא מדברי הקדש אסור לאומרו בבית המרחץ ובבית הכסא ואפילו אמרו בלשון חול. והשאלה למה העיקר שלומד תורה? אלא ללמדנו שתורה וכל דבר שבקדושה שנעשה עם טומאה פוגם את התורה והמצוות. אחר הדברים האלה החליטו הקבינט המדיני והביטחוני של מלכות יוון לשנות אסטרטגיה ובכדי למחוק את עם ישראל ולנצחו הבינו שצריך לקעקע את קדושתן וטהרתם ולכן אם נצליח למחוק את הסוד והיסוד לקיומן הרי הם יתבוללו ויהיו כאחד העמים ולא ישאר זכר לעם ישראל, ולזאת פעלו בחכמה כיצד להשפיע על עם ישראל על ידי יחס אוהד ולבבי ולזאת המלחמה לא היית פיזית להרוג ולאבד אלא מלחמה פסיכולוגית כיצד לקנות את לבבות העם ולהסיט אותם מהתרבות הדתית הקדומה, וזאת עשו בחכמה על ידי שהרעיפו יחס חם לעם ופיתחו נורמות חדשות לבנות אתרי בילוי וספורט השכלה ומדע והעיקר בלי טהרה וקדושה, ולכן פיתחו כל מדינה עם אתרי נופש בילוי וספורט תאטרון וקרסס לכל דורש, אף עזרו תקציבית בלמודי אקדמיה ומדע וכדומא, וכך באמת הצליחו לחדור לליבות בני האדם ורבים נהפכו למתיוונים.

טמא את כל השמנים שבהיכל:

ובזה נבין מדוע חז"ל מדגישים שכאשר נכנסו למקדש ראו שטמאו את כל השמנים שבהיכל. והדבר מאוד תמוה מה היה העניין של היוונים לטמאות את השמנים יותר היה ראוי שישפכו אותם או ישרפו אותם בכדי למנוע מהן שימוש בשמן? התשובה לכך היות וכל עניינם לרוקן מתוכן את קדושת המצוות בכדי לאפס בעיניהם את התורה והמצוות שבה לא תהיה השפעת הקדושה על ישראל לכן הם לא שפכו או שרפו אלא רק טימאו ולא איכפת להם שידליקו בטומאה.

עיקר הנס ניצחון הטהרה והקדושה:

ובזה יובן הקשר בין פרשתנו לחנוכה אשר בה החשמונאים שהם צאצאי לוי שאבו את המידה הזו של קנאת השם בטהרה ממייסד השבט והיית קנאתם לשם לעבוד בטהרה ולא להתפשר, כי הנס העיקרי של חנוכה אינו השלטון של בני חשמונאי על היוונים, בהיות והשלטון היווני לא הציק לעם ישראל ואדרבא השתדלו להטיב להרבות הנאות ופיתוח הגוף, אלא עיקר הנס הוא ניצחון שמירת הטהרה והקדושה שמצאו פך שמן טהור החתום בחותמו של כה"ג. ושואלים המפרשים מדוע נעשה נס הרי טומאה הותרה בציבור ויכלו להדליק בשמן טמא ומדוע היה צריך נס הפך הטהרה? התשובה לכך היות וכל מלחמת היונים היית לעקור הקדושה והטהרה מעם ישראל הרי שאם היו מדליקים בשמן טמא נמצא שבפועל מתקיים זממם של היוונים להדליק בטומאה, אולם החשמונאים צאצאי לוי עמדו בקנאת השם טהורה שצריך לעבוד השם אך ורק בטהרה כי אחרת אין ערך לעבודת השם. ובזכות אותה קנאות וגם בזכות תפילותיו של משה על החשמונאים עשה להם הקב"ה נס למצוא פך שמן טהור ונעשה נס ודלק שמונה ימים, בכדי שכל ישראל יפנימו שאין ערך לעבודת השם בטומאה כי עיקר מעלת התורה והמצוות כאשר הן נעשים בטהרה ובקדושה רק אז אור שבהן מחזירן למוטב ומזכך את נשמות עם ישראל להיבדל מיתר אומות העולם, ולפי"ז נמצא שעיקר התקנה של חז"ל במצוות נרות חנוכה הוא בכדי לפרסם את נס הטהרה והקדושה שהן אבן יסוד בקיום התורה והמצוות ולא סתם עצם הניצחון בשלטון החשמונאים וגם לא על עצם הנס שדלק השמן יותר מטבעו שאם כן היה יותר ראוי לעשות זכר לנס של רבי חנינא בן דוסא שדלק החומץ, או לעצם ניצחון המלחמה, אלא עיקר הנר לפרסם את נס ניצחון של כלל ישראל לשמור על הקדושה והטהרה של מחנה ישראל, לכן תיקנו חז"ל הדלקת נרות חנוכה שהוא מסמל את נס הפך הטהרה והטהרה של מחנה ישראל, לכן והדגישו כחלק מניצחון החשמונאים שגברו הצדיקים על הרשעים והטהורים על הטמאים שזה כל מהות חנוכה.

קנאת החשמונאים משבט לוי:

עולה ומתברר לנו מדרכו של לוי מתחילת דרכו היית בקנאת השם טהורה ועשה חשבון נפש עם כל מה שמתחולל איתו להבין מה רצון השם, ואם כן זה הקשר בין פרשתנו לחנוכה אשר בה החשמונאים שהם צאצאי לוי שאבו את המידה הזו של קנאת השם בטהרה ממייסד השבט והיית קנאתם לשם לעבוד בטהרה ולא להתפשר, מאחר וכל מלחמת יוון היית בחכמה ובערמה שאדרבא תמכו ועודדו לימוד ההשכלה ואתרי בילוי ולא הפריעו ללמוד תורה ועבודת המקדש אלא כשנכנסו להיכל רק טמאו את השמנים ושישראל ידליקו את המנורה בטומאה אין להם התנגדות, ולזאת היו הרבה

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
 שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

מתייוונים ששוכנעו לא להילחם עם תרבות יון מאחר ואינם מונעים מהם את עבודת השם למרות שזה בטומאה הרי טומאה הותרה בציבור, אולם החשמונאים צאצאי לוי עמדו בקנאת השם טהורה שצריך לעבוד השם אך ורק בטהרה כי אחרת אין ערך לעבודת השם. ובזכות אותה קנאות וגם בזכות תפילותיו של משה על החשמונאים נעשה להם נס למצוא פך שמן טהור ונעשה נס ודלק שמונה ימים, וזהו תוכן פרסום הנס של חנוכה שכל אחד ואחד חייב בפרסום הנס של הטהרה, היות ולעשות זכר לנס שינוי הטבע שהשמן דולק יותר זמן היה יותר ראוי לעשות זכר לנס של רבי חנינא בן דוסא שדלק החומץ, או לעצם ניצחון המלחמה, אלא ברור שעיקר הנס שהצליחו להדליק בטהרה ובזה הוכיחו לכלל ישראל ולמלכות יון שהטהרה מנצחת.

רמז המעשה לוי לחנוכה:

ואפשר למצוא רמז לחנוכה במעשה לוי אשר ממנו יצאו החשמונאים ונעשה נס ומצות הדלקת נרות חנוכה והלכה כבית הלל הולך ומוסיף מתחיל בנר אחד ומסיים בשמונה, ונרמז הדבר בתיבת ויפתח "האחד" ר"ת הלכה מתחיל באל"ף ומוסיף עד ח"ית מדליק, ונמצא ר"ת האחד. הלכה אלף עד ח"ית דולק. בפי אמתחתנו. מרמז על הפסוק פתח דבריך יאירו, שהוא מרמז על חנוכה. ואולי רמז למנהג דמי חנוכה היות ובמעשה זה של מציאת הכסף שהוחזר רמז חנוכה נהגו לתת דמי חנוכה לתקן את פגם הכסף של מכירת יוסף.

מהדרין מן המהדרין:

ובזה יובנו הלכות חנוכה מדוע במצוה זו חז"ל הצריכו להדר הן לשיטת הרמב"ם שכל אחד ואחד מבני הבית והן לשיטת בעלי התוספות איש וביתו הולך ומוסיף לכל יש מטרה אחת שכל אדם מישראל מזדהה ומפרסם את ניצחון נס הטהרה שהוא יסוד קיום התורה והמצוות או שמספיק איש וביתו כי שותא דינוקא או דאבוה ואימיה כך שהשפעת הבית על כל בני הבית או שכל אחד ואחד צריך לפרסם ולהכריז על הזדהות הנס שהוא יסוד קיום התורה והמצוות.

חובת ההתייחסות לחשד:

ולזאת גם חייבו לסלק כל חשד במצוה זו שלא יראה כי הוא אינו מזדהה עם נס הטהרה, ולכן כל שיכול להתפרש שהדלקה זו נעשה לצורכו ולא לצורך פרסום נס הטהרה או שחושדים בו שלא הדליק אינו יוצא ידי חובה וחייב להדליק לסלק כל חשד מעליו, היות והדבר שייך וקשור לכל אחד ואחד בעבודת השם שלו.

לשכחם תורתך:

ובזה מובן כיצד פעלו להשכיח את התורה כי מי שלומד בלי טהרה שוכח תלמודו כמבואר בכמה מקומות בש"ס ובהלכה שחייב אדם לשמור על טהרת הידים וכאשר אדם לומד בטומאה ונוגע במקומות המטונפים שוכח תלמודו, וכמסופר על הג"ר אברהם מטשכנוב זצ"ל [בעל האבני נזר] זהירותו בגינוני קדושה היתה מן המפורסמות בעת השינה לובש היה כפפות על ידיו שלא תגענה במקומות המכוסים. מעשה שנפגש עם רב פלוני מגדולי הלומדים והיו משוחחים בדברי תורה באמצע השיחה שכח אותו רב ונגע בשערות ראשו במקום שדרכן להיות מכוסות מבלי ליטול ידיו, השתומם רבי אברהם אינני מבין איך יכולים ללמוד באופן כזה. ולזאת כתב מרן הבן איש חי שנה ראשונה פרשת תולדות י. יזהר כל אדם לצוות את אשתו שתעשה כל יום נט"י לילדים הקטנים, אפילו שהם יונקי שדים, מפני שלפעמים פושטים ידם ונוגעים במאכלים ויטמאום שתשרה סט"א על המאכל ההוא, וגם מנהג זה הוא סגולה טובה לקטנים כדי שיגדלו בטהרה ויהיו גדולי הקדש כנ"ז בחס"ל:

מוסר השכל:

מכאן אנו למדים מוסר השכל ראשית עד כמה צריך כל אדם להתבונן במתחולל במאורעות חיו אך בכדי לזכות לחשיבה נכונה צריך האדם לטהר עצמו בעבודת השם והדברים אמורים הן בטהרת גופו וידיו והן במעשיו ומחשבותיו, ולכן יקפיד תמיד לטהר גופו וידיו בפרט בשעת תפילתו ולימודו וירגיל את בני בנטילת הידים בבוקר תיכף לקימתו, מאחר ויכול האדם ללמוד תורה ולקיים מצוות אך שלא בטהרה ומאבד את ערכן של תורתו ומצוותיו וטועה בכל דרכיו ושוכח לימודו, וכן לצערנו היום שיש הרבה כלי תקשורת שבהם האדם יכול להיכשל במראות האסורות וחובתנו לטהר את המחנה עד כמה שאפשר ולשמור את עצמו שח"ו לא יפול ברשת יצרו להשתמש או לראות במכשירים הטמאים דברים שאסור לראות כי הוא מטמא את נפשו ותורתו ומצוותיו שזו כל מלחמת יון ונחשב כמדליק המנורה עם שמן טמא שאין ערך לאותה הדלקה, והוא דרכו של לוי והחשמונאים ולזה עושים זכר נס חנוכה שדלק בטהרה ובקדושה. ויהי רצון שנוכה כולנו לראות בהדלקת המנורה בבית המקדש שיבנה במהרה בימינו ואמן.

החותם בברכת שבת שלום ומבורך

בידידות ואהבה
מרדכי מלכא